

EKONOMİ POLİTİK

İklimi Değil, Sistemi Değiştirmek İçin

Erinç Yeldan, 24 Eylül 2014

Sanayi devriminden bu yana gerçekleşen karbon dioksit (CO2) ve diğer sera gazı atıklarının atmosferde yoğunlaşması nedeniyle gezegenimizin yüzey ısısının ortalama 1.5 ile 2.2 derece arasında artış göstermiş olduğu tahmin edilmekte. Uluslararası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) ve Dünya Yabani Yaşam Vakfı (WWF) tarafından yapılan araştırmalarda gezegenimizin yüzey ısısının yüzyıl sonuna kadar en fazla 2 derece artış göstermesinin tolere edilebileceği; ve önlem alınmaz ise gezegenimizin iklim deseninin kalıcı olarak değişime uğrayacağı bilimsel olarak kanıtlanmış durumda.

Çevre bilimcileri söz konusu tehdidi önleyebilmek için yüzyılın sonuna değin gezegenimizin atmosferinde yoğunlaşmış olarak yer alan CO2 miktarının 450 ppm (*parts per million*: her bir milyon molekül içinde CO2 eşdeğer molekülü) düzeyinde tutulması gerektiğini vurguluyor. Sanayi devrimi öncesinde, atmosferimizdeki CO2 yoğunluğunun 220 ppm düzeyinde olduğu tahmin ediliyor.

Küresel ısınmanın söz konusu eşikleri aşması ve iklim değişikliği tehdidinin gerçekleşmesi durumunda, deniz düzeyinin yükseleceği ve gelişmekte olan ülkelerde nüfusun %14'ünün olumsuz etkileneyeceği; yeni tür bakterilerin üreyeceği ve salgın hastalıklara yol açacağı; tarımsal ürünlerde üretkenliğin düşeceği; gezegenimizin ekosisteminin ve biyolojik çeşitliğinin tahrip edilmesi sonucunda dünya gayri safi gelirler toplamındaki kayıpların 25 trilyon dolara ulaşabileceği (dünya GSYH'sinin yüzde 30'u) tahmin edilmekte.

Biraz daha sermayenin anlayacağı dilden konuşalım: Uluslararası Emek Çalışmaları Örgütü (IILS) ile Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), sera gazlarının atmosferde yoğunlaşmasıyla birlikte yaşanacak iklim değişikliği sonucunda küresel ekonomide üretkenliğin 2030 yılına değin yüzde 2.4, 2050'de ise yüzde 7.2 oranında gerileyeceğini öngörmekte. OECD tahminleri ise iklim değişikliği sonucunda 2060 yılına değin üretkenlik kayıplarının Asya ekonomilerinde yüzde 5'e, gelişmiş ülkeler toplamında ise yüzde 4'e ulaşacağını ve dünya ekonomisinin 2060'ta tam bir durgunluğa itilmiş olacağını vurgulamakta. Bütün bu kayıplar sonucunda küresel tüketim hacminin de yüzde 14 oranında daralacağı tahmin edilmekte.

İklim değişikliği tehdidinin yanında sermayenin kar peşinde aşırı üretim ve kar hırsı küresel işgücü piyasalarındaki enformalleşmenin, yoksulluğun ve gelir eşitsizliğinin ana nedenlerini oluşturmakta. ILO'nun paylaştığı verilere göre küresel ekonomide açık işsizler 200 milyonu aşmış durumda. Küresel istihdamın yüzde 30'unu oluşturan yaklaşık 900 milyon işçinin günde 2 dolarlık gelirleri ile yoksulluk sınırının altında çalışmakta olduğu gözleniyor. Eğer yoksulluk sınırı 1.25 dolara çekilirse bu rakam 1.4 milyar işçiye ulaşmakta. Bunların 825 milyonu kadın, 550 milyonu erkeklerden oluşuyor. Diğer yandan toplam 5.1 milyar insan -- dünya nüfusunun yüzde 75'i, herhangi bir sosyal güvenceden yoksun olarak yaşıyor.

ILO ve IILS, iklim değişikliği tehdidine koşut olarak güvencesiz istihdam biçimlerine karşı *insan onuruna yakışır iş* taleplerini dile getiriyor.

Tüm bu talepler sonucunda, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri **Ban ki Moon** 23 Eylül'de dünya liderlerini acilen tedbir alınması çağrısıyla New York'ta düzenlenecek *iklim değişikliği* zirvesine davet etti. Aynı anda, 20-21 Eylül'de New York'ta ve tüm dünya kentlerinde gezegenimizin doğal kaynaklarına sahip çıkılması ve daha adil bir dünya için *halkın iklim değişikliğine karşı yürüyüşleri* düzenlendi (*). İstanbul'da ve dünyanın dört bir yanındaki çevre dostları iklim değişikliği ile mücadelede sadece iyi niyet temennileri ve karbon piyasası gibi fantezi hedefler yerine çok daha somut adımların atılmasının gezegenimizin tüm canlı yaşamı için zorunlu olduğunu dile getirmek için bir araya geldiler. İstanbul'daki iklim değişikliğine hayır yürüyüşünde katılımcıların yaptığı çağrı uyarınca, "*insanın ve doğanın sömürülmediği bir dünya için; ne iklimi değiştiren fosil yakıtlara dayalı bir geleceğe, ne de ekosistemi yıkıma sürükleyen, nükleer, HES, kentsel dönüşüm ve benzeri çılgın projelerin yapılmasına izin verileceği*" dile getirildi.

Küresel nitelikli protesto toplantılarında dünyanın dört bir yanından insanlar, iklim değişikliğine karşı mücadele perspektifinin, üretimin ana amacının insanın gereksinimlerini karşılmasına yönelik tüketim değil, kar elde etme hırsına dayalı çılgın bir sermaye birikimi yarışına dayandığı sürece kalıcı bir başarı kazanmasının mümkün olmadığı gerçeğini dilden dile paylaştılar. *İklim değişikliği değil, sistemin değiştirilmesi* gerekliliği gerçeği bir kez daha kulaktan kulağa yayıldı...

(*) **Halkın İklim Değişikliği'ne Hayır** Yürüyüşü'nü izlemek için:
<http://peoplesclimate.org/>